

Badanie specyfiki bezrobocia w wybranych powiatach województwa mazowieckiego, w zakresie stanu obecnego, perspektyw rozwoju sytuacji na lokalnych rynkach pracy oraz wniosków dla polityki rynku pracy.

Wyniki ankiet realizowanych metodą delficką

Prognozy ekspertów dotyczące zmian sytuacji na lokalnych rynkach pracy.

powiat płocki

ETAP II

RAPORT

Realizacja: MillwardBrown SMG/KRC
Warszawa, ul. Nowoursynowska 154A

Warszawa, październik – grudzień 2009

WSTĘP

Niniejsze opracowanie zostało przygotowane na podstawie wyników badania ankietowego zrealizowanego metodą delficką.

Badanie przeprowadzone zostało na 250 respondentach w 10 wybranych powiatach województwa mazowieckiego, w tym na 25 respondentach w powiecie plockim.

Ankiety wysłane zostały do ekspertów lub praktyków zorientowanych, z racji wykonywanego zawodu, w problematyce związanej z rynkiem pracy oraz bezrobociem.

Respondenci reprezentowali różne instytucje z terenu danego powiatu: Powiatowe Urzędy Pracy, Starostwa Powiatowe, lokalne kluby pracy, lokalne organizacje pozarządowe, Urząd Marszałkowski, ośrodki pomocy społecznej, powiatowe centra pomocy rodzinie, lokalne prywatne agencje zatrudnienia oraz lokalne firmy doradztwa personalnego.

Zadaniem respondentów było ustosunkowanie się do szeregu kwestii dotyczących lokalnego rynku pracy oraz przewidywanego rozwoju, w nawiązaniu do sytuacji aktualnej.

Wyniki zaprezentowane zostały osobno dla każdego powiatu.

Definicja pojęć:

Poniżej zdefiniowane zostały - występujące w raporcie - najważniejsze pojęcia związane z rynkiem pracy.

- **Stopa bezrobocia:** Procentowy udział liczby bezrobotnych w ogólnej liczbie ludności aktywnej zawodowo, tzn. pracującej i bezrobotnej, (źródło: <http://www.stat.gov.pl/gus>).
- **Wskaźnik zatrudnienia:** Udział pracujących w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym, (źródło: <http://www.stat.gov.pl/gus>).

ANALIZA WYNIKÓW DLA POWIATU PŁOCKIEGO

Respondentom, jako punkt odniesienia zostały podane wielkości omawianych parametrów z końca grudnia 2008. W oparciu o nie, określili oni przewidywane wielkości parametrów zatrudnienia i bezrobocia, udziałów zatrudnienia w poszczególnych sektorach gospodarki, oraz zmian w strukturze bezrobocia w perspektywie końca 2010 roku.

Eksperti uznali, że zarówno stopa bezrobocia jak wskaźnik zatrudnienia pozostaną w 2009 i 2010 roku na tym samym poziomie. Szacowane wielkości zmieniały się o ułamki punktu procentowego.

Przewiduje się, że w ciągu dwóch lat nie zajdą wielkie zmiany w proporcjach zatrudnienia między sektorami rolniczym, przemysłowym i usługowym. Eksperti przewidują wzrost o 2 punkty procentowe udziału zatrudnienia w sektorze usługowym kosztem sektora rolniczego.

Respondenci prognozują, że sytuację na rynku pracy będzie pogarszać ogólna kondycja gospodarcza w kraju, a działania rządu będą miały słaby i raczej negatywny wpływ na lokalny rynek pracy. Niewiele do poprawy dotychczasowych realiów przyczyni się też działalność organizacji powołanych do walki z bezrobociem. Pozytywnie wpłyną na miejscowy rynek pracy wysiłki Powiatowego Urzędu Pracy, duże nadzieje pokłada się również w pomocy napływającej z Unii Europejskiej, a także rozwoju dotychczasowych i powstawaniu nowych, lokalnych przedsiębiorstw.

Z prognoz ekspertów wynika, że przewaga kobiet wśród bezrobotnych nieznacznie się zmniejszy. Przewiduje się wzrost udziału mężczyzn wśród bezrobotnych o prawie 2 punkty procentowe. Na koniec 2010 udział ten ma wynieść 42,4%. Ciekawych zmian oczekuje się w strukturze wykształcenia bezrobotnych. Dość istotnie spadnie udział osób z zasadniczym lub średnim wykształceniem zawodowym, na rzecz osób, które ukończyły liceum ogólnokształcące lub studia wyższe. Z pewnością wynika to częściowo z tego, że coraz mniej jest w społeczeństwie osób z niskim wykształceniem, ale należy również pamiętać, że brakuje na rynku dobrych fachowców, osobom z konkretnym zawodem łatwiej jest znaleźć pracę, a w ostatnich latach wiele osób wybierało zbyt popularne kierunki studiów. Analizując natomiast przewidywania odnośnie zmian w strukturze wiekowej bezrobotnych można zauważyć niewielki wzrost (1,2 punktu procentowego) udziału osób powyżej 45 roku życia w ogóle zarejestrowanych, zmiana ta miałaby nastąpić na rzecz osób w wieku 25-44 lata. Oznacza to, że osobom dojrzałym ciężiej będzie dorównać młodszym, ale doświadczonym na rynku pracy.

Za dominujący problem płockiego rynku pracy respondenci uznali brak ofert pracy od pracodawców. Poza tym, ponad 75% badanych do najważniejszych problemów zaliczyło duży odsetek pracujących w tzw. „szarej strefie”. Na trzecim miejscu znalazły się upadłości i zwolnienia z płockich zakładów pracy (43% wskazań), a dalej brak kompetencji zawodowych bezrobotnych oraz brak psychicznej gotowości do podjęcia pracy przez bezrobotnych (po 38% wskazań).

Za branże raczej likwidujące niż otwierające miejsca pracy, respondenci uznali przemysł i rolnictwo. Nadzieje pokłada się w rozwoju handlu i branży budowlanej, ale największy wzrost zatrudnienia prognozuje się w sektorze usługowym (spodziewa się go 62% respondentów). Jednocześnie eksperci przypuszczają likwidacje miejsc pracy we wszystkich, nawet tych prężnych sektorach.

Prawie 62% badanych przepowiada powstawanie małych przedsiębiorstw, tymczasem tylko 43% przewiduje ich likwidowanie. Wynikać to może z dobrych doświadczeń przy przyznawaniu dopłat do otwarcia działalności gospodarczej, gdzie większość nowych podmiotów utrzymuje się na rynku, rozwija i tworzy kolejne miejsca pracy. Prawdopodobnie z przyzwyczajenia do nierentowności państwowych przedsiębiorstw, dużym przedsiębiorstwom respondenci nie wróżą sukcesu i przewidują raczej ich likwidację.

Eksperti prognozują sporą aktywność w zakresie powstawania i likwidacji przedsiębiorstw zarówno w powiecie jak i poza jego granicami. Stosunkowo niewielkie różnice pokazują różnicę w spodziewanych tendencjach: respondenci spodziewają się nadwyżki przedsiębiorstw likwidowanych nad powstającymi w powiecie i większej liczby nowych niż zlikwidowanych zakładów poza granicami powiatu płockiego.

Lokalny rynek pracy postrzegany jest, jako dość mocno zależny od światowego kryzysu gospodarczego, ale oczekuje się, że w 2010 roku wpływ kryzysu nieznacznie się osłabi.

Eksperti są optymistami w przypuszczeniach o sytuacji na rynku pracy w przyszłości. Przewidują, że sytuacja cały czas będzie się poprawiać. Podczas gdy dzisiejsze realia przez ponad 65% respondentów oceniane są negatywnie, za 5 lat złej sytuacji spodziewa się już tylko niecałe 10% badanych. Dobrej sytuacji po upływie 10 lat spodziewa się ponad połowa ekspertów.

WYNIKI ANKIET DLA POWIATU PŁOCKIEGO

1. Prognozy dotyczące poziomu i struktury zatrudnienia i bezrobocia

Tabela 1 Zatrudnienie i bezrobocie – dane na 30 grudnia 2008 roku i prognozowane na koniec 2009 i 2010 roku

	stopa bezrobocia	wskaźnik zatrudnienia
Na 30 grudnia 2008	16,7 %	37,3%
pod koniec roku 2009	17,0 %	37,6 %
pod koniec roku 2010	16,5 %	37,5 %

Tabela 2 Udział zatrudnienia w poszczególnych sektorach gospodarki – dane na koniec 2008 roku i prognozowane na koniec 2010

	Koniec 2008	Koniec 2010
Sektor rolniczy	65,0%	62,6%
Sektor przemysłowy	12,0%	12,1%
Sektor usługowy	23,0%	25,3%

Tabela 3 Czynniki, które będą miały wpływ na rynek pracy i poziom bezrobocia – prognoza na 2010 rok (1 - bardzo pozytywny wpływ; 5 bardzo negatywny wpływ)

	1	2	3	4	5	średnia
Działania Rządu	0,0%	9,5%	76,2%	4,8%	9,5%	3,1
Sytuacja gospodarcza w kraju	0,0%	19,0%	28,6%	42,9%	9,5%	3,4
Pomoc Unii Europejskiej	28,6%	47,6%	19,0%	0,0%	4,8%	2,0
Działania Powiatowego Urzędu Pracy	19,0%	38,1%	28,6%	4,8%	9,5%	2,5
Działalność organizacji w powiecie powołanych do walki z bezrobociem	4,8%	33,3%	47,6%	9,5%	4,8%	2,8
Powstanie nowych przedsiębiorstw / zakładów pracy	38,1%	23,8%	19,0%	14,3%	4,8%	2,2
Rozwój lokalnych przedsiębiorstw/ zakładów pracy	38,1%	33,3%	9,5%	14,3%	4,8%	2,1

Tabela 4 Udział kobiet i mężczyzn w strukturze bezrobocia – dane na koniec 2008 roku i prognozowane na koniec 2010 roku

	Koniec 2008	Koniec 2010
Kobiety	59,6%	57,6%
Mężczyźni	40,4%	42,4%

Tabela 5 Udział osób z poszczególnych kategorii wykształcenia w strukturze bezrobocia – dane na koniec 2008 roku i prognozowane na koniec 2010 roku

	Koniec 2008	Koniec 2010
Gimnazjalne i poniżej	31,2%	32,1%
Zasadnicze zawodowe	29,3%	25,9%
Średnie ogólnokształcące	6,3%	7,3%
Średnie zawodowe	18,7%	17,8%
Wyższe	5,2%	7,7%

Tabela 6 Udział osób z poszczególnych kategorii wieku w strukturze bezrobocia - dane na koniec 2008 roku i prognozowane na koniec 2010 roku

	Koniec 2008	Koniec 2010
Do 24 lat	16,5%	16,6%
25 – 44 lata	52,6%	49,9%
45 lat i powyżej	32,9%	33,5%

Tabela 7 Diagnoza problemów dominujących w powiecie

Brak ofert pracy od pracodawców	81,0%
Brak kompetencji zawodowych bezrobotnych	38,1%
Brak psychicznej gotowości do podjęcia pracy przez bezrobotnych	38,1%
Niechęć do podjęcia oferowanej pracy legalnej	9,5%
Duży odsetek pracujących w tzw. „szarej strefie”	76,2%
Upadłość / zwolnienia w dużych zakładach pracy w Pana(i) powiecie	42,9%
Inne czynniki	9,5%

2. Prognozy dotyczące powstawania / likwidacji nowych miejsc pracy

Tabela 8 Prognoza dotycząca sektorów gospodarki, w jakich pod koniec 2010 będą powstawały nowe miejsca pracy / będą likwidowane miejsca pracy
(wyniki nie sumują się do 100%, gdyż istniała możliwość udzielenia więcej niż jednej odpowiedzi)

	powstaną nowe miejsca pracy	będą likwidowane miejsca pracy
Przemysł	14,3%	38,1%
Handel	47,6%	23,8%
Usługi	61,9%	14,3%
Budownictwo	42,9%	23,8%
Rolnictwo	19,0%	42,9%

Tabela 9 Prognoza dotycząca wielkości przedsiębiorstw, jakie w perspektywie do 2010 roku będą powstawać / będą likwidowane
(wyniki nie sumują się do 100%, gdyż istniała możliwość udzielenia więcej niż jednej odpowiedzi)

	będą powstawać	będą likwidowane
Małe	61,9%	42,9%
Średnie	38,1%	23,8%
Duże	4,8%	28,6%

Tabela 10 Prognoza dotycząca lokalizacji, w jakiej, w perspektywie do 2010 roku, będą powstawać nowe przedsiębiorstwa / będą likwidowane przedsiębiorstwa

	będą powstawać przedsiębiorstwa	będą likwidowane przedsiębiorstwa
W powiecie	47,6%	52,4%
W województwie mazowieckim, poza powiatem	52,4%	42,9%

3. Wpływ kryzysu na lokalny rynek pracy

Tabela 11 Prognoza dotycząca wpływu kryzysu gospodarczego na lokalny rynek pracy w perspektywie końca 2009 roku i roku 2010 (1 - bardzo mały wpływ; 5 - bardzo duży wpływ)

	1	2	3	4	5	średnia
Wpływ kryzysu na lokalny rynek pracy na koniec 2009	0,0%	4,8%	42,9%	19,0%	33,3%	3,8
Wpływ kryzysu na lokalny rynek pracy na koniec 2010	4,8%	9,5%	38,1%	19,0%	28,6%	3,6

4. Propozycja zmian w lokalnym systemie edukacji

Tabela 12 Propozycja zmian, jakie należałoby wprowadzić w ciągu najbliższego roku w lokalnym systemie edukacji, aby dostosować go do lokalnego rynku pracy

▪ Dostosowanie kierunków kształcenia wyższego do potrzeb rynku pracy;
▪ Dostosowanie kierunków kształcenia zawodowego do potrzeb lokalnego rynku pracy;
▪ Nacisk na edukację kadry nauczycielskiej w kierunku praktycznej nauki zawodu;
▪ Położenie nacisku na praktyczną naukę zawodu;
▪ Rozwój kształcenia ustawicznego, m.in. poprzez studia podyplomowe, kursy doszkalające;
▪ Rozwój kształcenia w zawodach deficytowych;
▪ Rozwój szkolnictwa zawodowego;
▪ Stworzenie możliwości zdobycia konkretnych uprawnień, certyfikatów zawodowych w ramach kształcenia w szkołach zawodowych;
▪ Umożliwienie bezpłatnego dostępu do większej liczby kursów doksztalających;
▪ Umożliwienie dostępu do praktyk zawodowych;
▪ Umożliwienie kształcenia w zawodach poszukiwanym na rynku pracy;
▪ Zachęcanie młodzieży do kontynuowania nauki na kierunkach technicznych;
▪ Zmiana sposobu nauczania w szkołach. Nacisk na logiczne myślenie i strategiczne działanie;
▪ Zwiększenie dostępu do praktyk studenckich;

5. Prognozy dotyczące ogólnej sytuacji na rynku pracy w różnych perspektywach czasowych

Tabela 13 Prognoza dotycząca ogólnej sytuacji na rynku pracy w powiecie w różnych perspektywach czasowych (1 – zła sytuacja; 5 bardzo dobra sytuacja)

	1	2	3	4	5	średnia
Sytuacja na rynku pracy na dziś	4,8%	61,9%	33,3%	0,0%	0,0%	2,3
Sytuacja na rynku pracy za rok	4,8%	42,9%	47,6%	4,8%	0,0%	2,5
Sytuacja na rynku pracy za 5 lat	0,0%	9,5%	71,4%	14,3%	4,8%	3,1
Sytuacja na rynku pracy za 10 lat	0,0%	9,5%	38,1%	47,6%	4,8%	3,5